A gyógyítás szeretete

az AMEGA beszélgetőpartnere: Dr. Kis Sándor

a Terézvárosi Egészségügyi Szolgálat Tüdőgondozó Intézetének vezető főorvosa

Hosszú idő után végre nem az internet segítségével kell interjút készítenem, hanem egymással szemtől-szemben tudunk beszélgetni *Kis Sándor* főorvos úrral. Őt szeretném bemutatni az olvasóknak.

Hogyan vészelted át a covid időszakot?
Szinte végig dolgoztam, mindössze egy hónapot voltam otthon azért, mert három oltás ellenére magam is átestem a fertőzésen. A pandémia ideje alatt bárki jöhetett a rendelőnkbe, és sok betegről nálunk derült ki, hogy pozitív a PCR tesztje. Az ember azért orvos, hogy ilyen időszakban ott legyen a gáton.

Nagyon sok orvosi rendelő bezáródott a betegek előtt és megnehezült a hagyományos orvos-beteg kapcsolat.
Az első hónapokban nálunk is nagy volt az ijedtség, de később, miután a dolgozók megkapták a védőoltásokat, és jobban megismertük a betegséget, beállt egy normális munkamenet.

Hol van a munkahelyed?
Jelenleg a VI. kerületi tüdőgondozóban dolgozom.

Javaslok egy formabontó megoldást a beszélgetésünkre. Ne a múltból jussunk el a mába, hanem válasszuk az ellenkező utat. Mióta dolgozol a VI. kerületben?
Összesen már több mint 5 éve. 11-en dolgozunk itt, a VI. kerület az ellátási területünk, de nyitottak vagyunk, és sokan jönnek az V. és a VII. kerületből is. Korábban ez a három kerület egy gondozóban volt összevonva és megszokták, hogy ide járnak.

A covid után én úgy tapasztalom, hogy sok beteg „eltűnt", és újra kell építeni a korábbi gondozást.
Valóban így van. Sokan eltűntek, de sokan voltak olyanok is, akik elkezdték kőkeményen használni a gyógyszereiket – úgy, ahogyan azt az orvos javasolta. Az egyes járványhullámok után mindig jelentkeztek poszt-covidos betegek, akiknél

hosszú hónapokon át perzisztáltak a tünetek. Ehhez nem voltak hozzászokva a betegeink.

Az ellátási területeteken a családorvosaitok hogyan viszonyultak a járványhoz?
Változó módon reagáltak. Sok 65 év feletti kollégánk van, őket a járvány elején letiltották, aztán később óvatosan visszakerültek a rendelőikbe, hiszen nélkülük óriási nehézségekkel kellett volna szembenéznünk. Sokan megijedtek és nem engedtek be beteget a rendelőjükbe, de voltak olyanok is, akik ugyanúgy dolgoztak, mint a pandémia előtt. Hozzánk a legtöbb beteg magától jött. Nyilván hoztak beutalót, de az mindig kiderült, hogy ez csak egy ablakon kiadott papír volt. Mára már visszaállt a korábbi ellátási rend.

Említetted, hogy a VI. kerületi gondozóba a Korányiból jöttél. Milyenek voltak az ottani évek és miért jöttél el onnan?
Mindent a Korányiban tanultam, amit a tüdőgyógyászatból tudok. Négy évig dolgoztam ott, de ez már a második alkalom volt, hogy az intézet lett a munkahelyem. Négy év után eljöttem, aminek az volt az oka, hogy az ügyeletek, különösen a bronchoszkópos ügyeletek kezdték megviselni az egészségemet. Volt olyan éjszaka, hogy háromszor is be kellett mennem bronchológus ügyeletesként.

Nem akartál osztályvezető lenni a Korányiban? Nem vagy becsvágyó vagy féltél a felelősségtől?
Inkább attól féltem, hogy magamat ismerve felőrlődöm abban a munkában, amiben az általam elképzelt minőségben dolgoznék egy csapat élén. Tudtam, hogy osztályvezetőként 5-6 év kell, hogy beálljon egy normális új rend. Tisztában voltam azzal is, hogy a Korányiban csak az lehet osztályvezető, akinek meghatározott tudományos munkája is van.

Hol dolgoztál, mielőtt második alkalommal a Korányiba mentél?
12 évig a gyógyszeriparban dolgoztam.

Ez a váltás komoly döntés eredménye lehetett, hiszen 12 év alatt ki lehet esni a gyógyítás gyakorlatából.
Így van. Ezért is mondom minden kollégának, aki a végzés után azon gondolkodik, hogy egy gyógyszercégnél vállal munkát, hogy először szakvizsgázzon, és csak utána tegye meg ezt a lépést. A szakvizsga előtti évek nagyon sokat számítanak majd, ha vissza akar térni a gyakorló orvosi pályára.

Elveszett időnek érzed a gyógyszercégnél töltött éveket?
Egyáltalán nem volt ez elvesztegetett idő, sőt, nagyon érdekes időszaka volt az életemnek. A legfontosabb az volt, hogy ezalatt megtanultam kommunikálni egyenrangú partnerekkel, és ezt később nagyon jól tudtam alkalmazni az orvoslásban is. Mindannyian ismerjük a „problémás" betegeket, és a velük való foglalkozásban ez a kommunikációs gyakorlat sokat segített.

A céges tevékenységed magyarországi munkát jelentett?
Itthoni munkát jelentett, de rettentő sok külföldi utazással. Sok volt a külföldi tréning, és a kongresszusok száma sem volt csekély.

Merre jártál a világban?
Elsősorban Európát ismerhettem meg. A gyógyszercégek nagy központjai főleg Angliában és Svájcban vannak. Ott voltam az összes kongresszuson, ahol érdekelt volt a cég, és eljutottam Amerikába is.

Miért hagytad ott őket mégis?
A cégnél 12 év alatt végigjártam a ranglétra minden fokát. Klinikai kutatási munkatársként kezdtem, aztán voltam termékfelelős, marketing menedzser és végül ügyvezető is. Ennél tovább már nem juthattam, és ekkor jött el az életemben a nosztalgia a gyógyító munka után. Az anyagiak sose motiváltak igazán, mindent elértem, amit az élettől szerettem volna. Mindenem megvolt, ami szükséges

ahhoz, hogy az életem jó legyen. A Korányiba való visszatérésemet egyedül a gyógyítás szeretete motiválta.

Most adódik a kérdés, hogy a szakvizsgád után miért hagytad abba a gyógyítást?
Engem nagyon zavart a paraszolvencia rendszere. Azt mondtam, úgy szeretnék dolgozni, hogy megkapom a fizetésemet és abból meg tudok élni. Az akkori döntésemet bizonyos fokig az is befolyásolta, hogy mennyit viszek haza, hiszen építkeztem, családot alapítottam. A lehetőséget megragadva a fizetésem a 2-3 szorosára nőtt. Sokan azt csinálják, hogy ugyanazon a termékfelelősi szinten egymás után több cégnél dolgoznak. Én elhatároztam, hogy felfelé indulok és a csúcsig jutottam. Amikor otthagytam a gyógyszeripart, akkor volt egy rövid időszak, amikor nem volt munkahelyem. Elfogadtam egy állást Esztergomban a hospice osztályon. Itt történt meg a visszazsilipelésem a gyakorló orvoslás felé. A hospice után átmenetileg dolgoztam az esztergomi és a dorogi tüdőgondozóban is, majd ezt követően *Kovács Gábor* hívására lettem újra a Korányi dolgozója.

Menjünk visszafelé a pályafutásodat taglalva. Hol végeztél és miért a tüdőgyógyászatot választottad?
1982-ben végeztem Budapesten. Az első munkahelyem Mátraházán volt, ahová egy kardiológiai rehabilitációs állásra jelentkeztem. Aztán amikor friss diplomásként megjelentem Mátraházán, közölték, hogy kardiológusra már nincs szükségük, de van hely a tüdőgyógyászaton. Ilyen „kényszer" kapcsán kerültem a tüdőgyógyászat közelébe. Megkedveltem, úgy éreztem, hogy ez egy olyan szakterület, amely jól áttekinthető, érdekes, és sok mindent nyújthat. Mátraházáról kerültem a Korányiba.

Az egyetemről milyen emlékeid maradtak?
Nagyon jó emlékeket őrzök azokról az évekről. Jó csapat volt a csoportunk, 10 évenként még mindig összejövünk. Minket még tanított *Szentágothai János* és *Magyar Imre* is. Szívesen emlékszem vissza *Kiss Róbertre*, akitől nagyon sokat tanultam a belgyógyászat gyakorlatokon.

Miért választottad az orvosegyetemet és miért a fővárost?
Ezt a kérdést a középiskolában is feltették. Jó tanuló voltam, de a tanáraim nem gondolták, hogy az orvosira felvételt nyerhetek. Óvtak ettől a választástól, amit tulajdonképpen egy barátomnak köszönhetek. Én sokáig műszaki pályára készültem, de ő bizonygatta nekem, hogy a biológia milyen érdekes, és jó lenne, ha együtt jelentkeznénk az orvosira. Ő végül az agráregyetemet választotta, én maradtam az orvosinál. Mindkettőnket elsőre felvettek.

Hol tanítottak azok a tanárok, akik óvtak az orvosi pályától?
Cinkotán a Szerb Antal Gimnáziumban. Akkoriban Gödöllőn laktunk, és atyám szokását követve a gimnáziumi és az egyetemi éveim alatt HÉV-vel jártam be Budapestre.

Atyád orvos volt?
Nem, közgazdász. 35 éven keresztül utazott a HÉV-vel Gödöllő és Pest között.

Te vagy az első orvos a családodban?
Második generációs értelmiségi vagyok.
A nagyszüleim az egyik oldalról földművesek, a másik oldalról iparosok voltak.

Sokan tudják, hogy a feleséged – *Szondy Klára* – is tüdőgyógyász. Ha nem titok, áruld el, hogyan ismerkedtetek meg.
A pályám elején, Mátraházán találkoztunk.
37 éve vagyunk házasok, egy lányunk van, aki egyetemista és óvodapedagógusnak készül.

Ha hazamentek, otthon is téma a tüdőgyógyászat?
Próbáljuk ezt elkerülni, de óhatatlanul előjön. Az érdekes eseteket megbeszéljük, tanulunk egymástól.

A szakmán kívül mi a legkedvesebb időtöltésed?
Sok mindennel foglalkozom. Nagyon sok dolgot meg tudok otthon javítani, amihez mások mesterembereket hívnak: a kávéfőzőtől a mosógépen át a jakuzziig. Szeretek számítógépes zenével foglalkozni. Ez hirtelen fellángolásként indult, de most már önállóan szerkesztek és írok dallamokat. Kikapcsol ez a tevékenység.

Ugyanakkor úgy tudom, hogy nem vagy megtalálható egyetlen közösségi oldalon sem…
Soha sem szerettem rivaldafényben állni, magamat mutogatni. A közösségi oldalakon való jelenlét sem hatott úgy rám, hogy részt vegyek ebben. Egyre többször látom az internet ilyen használatának az árnyoldalait, ezért megmaradtam az internet hagyományos használati formáinál.

Idén eléred a nyugdíjkorhatárt. Eddigi pályád tapasztalataival mit tanácsolnál azoknak a fiataloknak, akik idén vágnak neki az orvosegyetemnek?
Orvosnak csak az menjen, aki ezt hivatásnak tekinti, aki nem így érez, az csalódni fog. A pályánk nagyon sok nehézséggel, buktatókkal jár majd számukra.

Most, hogy megemelték az orvosok fizetését, szerinted minden rendben van a magyar egészségügyben?
Nagyon sok probléma vár még megoldásra. Egy lényegeset szeretnék kiemelni. Azzal szembesülhetünk, hogy az orvos akkor is megkapja az emelt fizetését, ha nem dolgozik meg érte. Sok kolléga nyugodtan mondhatja, hogy ő naponta csak 8-10 beteget lát el. De kevés az orvos. Így növekedni fog a várólista és ellátási zavarok léphetnek fel. Olyan motivációs tényezőket kellene beépíteni a rendszerbe, hogy aki több beteget lát el, az plusz juttatást kaphasson. Emellett a szakdolgozók fizetését is az orvosokéhoz kellene igazítani.

A magyar egészségügyet számos strukturális probléma is terheli.
Sajnálatosan igaz. Az egyes régiók között hatalmasak a különbségek. Nagy fehér foltok vannak az országban. Ezeknek az eltüntetését úgy képzelném el, hogy minden megyében kellene egy-egy szuperkórházat létrehozni, ahol definitív ellátást lehetne nyújtani. Tisztázódhatnának a betegutak. Volt idő, amikor például Bicske a Korányihoz tartozott tüdőgyógyászati szempontból, de belgyógyászatilag Székesfehérvárhoz. A beteget a mentő bevitte Fehérvárra, ahol kiderült, hogy tüdőgyógyászati problémája van, ezért felhozták a Korányiba, holott néhány száz méterre a belgyógyászattól ott volt a tüdőosztály. Voltak és vannak ilyen visszás dolgok. A tiszta betegutakat nagyon meg kéne már szervezni. Fontos lenne a betegek számára is, hogy tudják, milyen ellátást, mikor és hol vehetnek igénybe.

Milyennek látod szűkebb szakmánk, a tüdőgyógyászat jövőjét?
A tüdőgyógyászatot a tbc hozta létre, ftiziológiaként indult, és abból nőtt ki külön szakmává. Azt hiszem, hogy az önálló tüdőgyógyászatra van igény, de egyre kevesebben jelentkeznek erre a pályára, és lehet, hogy kihalásos alapon meg fog szűnni. Úgy érzem, hogy a belgyógyászat nem akarja átvenni.

Kérdés persze az is, hogy van-e még klasszikus belgyógyászat.
Az egyik lehetséges jövő, hogy a tüdőgyógyászat a belgyógyászat alprogramjaként fog működni, a másik meg az, hogy megmarad önálló szakmaként. Jó lenne, ha az utóbbi lenne a jövőnk. Egyszer egy német céghez mentem interjúra egy kutatás-fejlesztési állás kapcsán, és ott feltették nekem a kérdést, hogy milyen gyógyszert fejlesztenék. Azt válaszoltam, hogy antituberkulotikumot. Ugyanis a tbc még mindig a világ egyik vezető fertőző betegsége. Ha napjainkra gondolunk, Kárpátalján és Ukrajnában is sok még a Koch-pozitív tbc-s beteg, és elképzelhető, hogy lesznek még teendőink…

Ha eléred a nyugdíjkorhatárt, dolgozol-e majd tovább? Van-e nyugdíjas bakancslistád?
Van is, meg nincs is. Szeretnék az országban még több helyre eljutni. Nem kell feltétlenül külföldre utazni, ha az ember szép dolgokat akar látni. ■

Dr. Osvai László